

NOVICE

kmetijskih, rokodelnih in narodskih reči.

Na svetlobo dane od krajske kmetijske družbe.

V red devane od *Dr. Janeza Bleiweisa*.

Tečaj VII.

V sredo 25. maliga travna (aprilja) 1849.

List 17.

Na Janeški góri.

Drobna mi ptičica
Gorska žgolela,
Sameu samičica
Táko zapela:

»Jez bom prepevala,
Strune prebiraj,
Kratek čas delala
Bova si zmiraj.

Pevca Gorjuškiga
Nekdaj unela,
Tebe Gorniškiga
Bodem ogrela.

Hoje naj stokajo,
Burja robani,
Gojzdi naj pokajo
V hruma veršanjí.

Naj dolj od Reškiga
Jug se zaganja,
S stropa nebeskiga
Goro priklanja.

Naj se vojskujejo
Vetri, oblaki —
Srečo doblujejo
Tihi sromaki.« —

Rekel sim ptičici:
»Bodi po tvoje,«
Per nji žgoličici
Sreča mi poje.

Luni se vganejo
Plaha tamote,
V petji postanejo
Mične samote.

Krotke poslušajo
Pesem zverine,
V petji se skušajo
Zlegat' stermine.

Petje razgrinjaj se
V zvezdja prostore!
Goro v raj zminja si
Pevčik ubore!

Blagre mi dajejo
Černi vranovi,
S ptujga se shajajo
H skaljim domovi.

Dost je težavniga
Pač zdej na svéti; —
Naj bolj za samiga,
Zraven pa péti.

Požencan.

Prijateljski pogovori s kmeti in mestniki v novih rečéh.

Presvitli Cesar so nam 4. sušca vštavo ali konstitucíjo dali, ktera naj bo podlaga ali fundament nove vlade ali regirenge, ki se ima po vsih cesarskih deželah vstanoviti.

Na ta fundament se opirajo mnoge celó nove postave, katerih je potreba, de se novo pohištvo sozida, v katerim bomo vsi avstrijanski prebivavci prihodnjič prebivali.

Postave, po katerih imajo desetina, tlaka in vse druge davšine jenjati, ki so poprej kmetovavca vezale na gruntno gosposko, so Vam že oznanjene, in deželne komisíje, ki imajo po Cesarskim ukazu v vsaki deželi to reč tako razsoditi, de se odkupni patent pravično spolne, se bojo kmalo izvolile. V 14., 15. in 16. listu Novíc je bila postava zastran odkupljenja gruntnih davšin obširno razložena, in že tam je bilo rečeno: de te deželne komisíje razlagajo in spolnijo to postavo in de razsodijo čez natoro ene in druge davšine, de je tedej moč téh komisíj silno imenitna, in de je dobro na to gledati, de se v to komisíjo nar previdniši in nar pošteniši možjé dežele zberó.

Od tega nimamo tedej za zdej nič več govoriti.

Tudi nova postava zavoljo lovskih pravic ali jage vam je že oznanjena, in nadjamo se, de je vsak kmetovavec zadovoljin ž njo.

Tri nove postave pa nam bojo kmalo oznanjene: namreč postava zastran natísa bukev in časopisov, postava zastran družb, in postava zastran soseskine ali srejsnske naprave.

Pervi dve postavi veliko naših bravcov clo nič ne zadevate, ki niso pisavci ali udje kaciga društva.

Tretja postava zastran soseskine ali srenjske vpravave (Gemeindeordnung) je pa za sleherniga človeka takó imenitna, de lahko rečemo, de je ena nar važniših reči.

Te postave so sicer le začasne, pa so popolnoma veljavne do prihodnjiga deržavniga zbora, v katerim bojo novo izvoljeni poslanci pravico imeli, odkritoserčno govoriti, kaj je treba v teh postavah po potrebah posamesnih dežel popraviti ali prenarediti.

Vsaka dežela bo pa imela pred deržavnim zborom na Dunaji svoj posebni deželni zbor v svoji deželi, v katerim se bojo vse domače reči posvetovale in sklenile, in sklepi deželnega zbora se bojo izročili v potenje Cesarju. Tudi v ta zbor se bojo poslanci volili iz domače dežele. Imenitnost dobrih volitev za deželni zbor je takó velika, de bojo Novíce ob svojim času v ti reči še veliko govorile.

Namén današnjiga pisanja je nek drug — namreč našim rojakam po mestih in deželi práv živo na serce